

Vergaderjaar 2023–2024

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 2785

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 november 2023

Hierbij doe ik uw Kamer de geannoteerde agenda toekomen van de Raad Algemene Zaken van de Ministers verantwoordelijk voor het EU Cohesiebeleid op 30 november 2023 in Brussel.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
M.A.M. Adriaansens

Geannoteerde agenda formele Raad Algemene Zaken Cohesie, Brussel d.d. 30 november 2023

Tijdens de formele Raad Algemene Zaken («RAZ») Cohesie in Brussel zal, op basis van de agenda, worden gesproken over een innovatief en toekomstbestendig cohesiebeleid post 2027 en de raadsconclusies over de toekomst van het cohesiebeleid. Om deze discussie te begeleiden zal het Spaanse voorzitterschap een discussiestuk opstellen, deze is nog niet verspreid.

Innovatief en toekomstbestendig cohesiebeleid post 2027

Voor Nederland is het essentieel dat het cohesiebeleid gefocust blijft, zowel thematisch als geografisch. Dit punt heeft Nederland altijd uitgedragen en dit zal een essentieel punt blijven.

Voor wat betreft de geografische focus is het momenteel zo dat cohesiemiddelen voornamelijk worden toebedeeld aan regio's op basis van hun BBP per hoofd. Er ontstaat binnen de EU-lidstaten steeds meer discussie om deze verdeelsleutel in de toekomst te herzien. Zo zou de verdeelsleutel bijvoorbeeld rekening kunnen houden met huidige uitdagingen, zoals bijvoorbeeld demografische problematiek en/of blootstelling aan de gevolgen van klimaatverandering. Nederland vindt het hierbij van belang dat, mocht zo iets verder worden uitgewerkt, dit wordt beoordeeld op basis van betrouwbare, adequate en duidelijk meetbare data. Dit punt heeft Nederland tijdens de informele RAZ Cohesie in Murcia ook gemaakt.

Thematisch gezien moet het cohesiebeleid zich wat Nederland betreft in de eerste plaats richten op structurele hervormingen en investeringen in innovatie, digitalisering, vergroening, menselijk kapitaal en sociale inclusie. Structurele investeringen die de EU-regio's voorbereiden op de groene en digitale transitie zullen het potentieel hebben om het meest bij te dragen aan versterking van de regionale economieën. Daarnaast is het van uiterst belang dat elke lidstaat de rechtstaat respecteert.

Cohesiebeleid is volgens Nederland het meest effectief wanneer investeringen hand in hand gaan met hervormingen. Economische hervormingen kunnen regio's helpen zich beter voor te bereiden op investeringen vanuit het cohesiebeleid, zodat deze vervolgens meer rendement zullen opleveren. Op deze manier kunnen investeringen in het cohesiebeleid bijdragen aan het aanpakken van de financiële, economische en sociale kwetsbaarheden die worden genoemd in de landspecifieke aanbevelingen van het Europees Semester. Zo wordt de veerkracht van de regio's en de Europese Unie als geheel versterkt. Daarnaast is het van uiterst belang dat elk land dat middelen uit de EU-begroting ontvangt, en dus ook de middelen onder cohesiebeleid, de rechtstaat respecteert.

Raadsconclusies over de toekomst van cohesiebeleid

Nederland vindt het essentieel dat de Raadsconclusies niet vooruitlopen op de discussie over het volgend Meerjarig Financieel Kader (MFK), en roept het voorzitterschap op om hier in terughoudendheid te betrachten. Daarnaast moeten de Raadsconclusies ambitie uitstralen op het gebied van economische en rechtstatelijke hervormingen, zoals hierboven benoemd. Ook moet voorkomen worden dat er al conclusies worden getrokken in de raadsconclusies over de Herstel en Veerkracht Faciliteit (HVF), terwijl deze nog niet nader geëvalueerd is. Voor Nederland is het van belang deze punten terug te zien in de definitieve raadsconclusies die voorliggen tijdens de Raad.

Onder de lidstaten is er consensus dat het cohesiebeleid toegespitst moet blijven op de behoeften en kansen van de EU-regio's. Verder geven veel lidstaten aan dat cohesiebeleid een meer *place-based* approach zou moeten krijgen, waarbij sterker wordt gekeken naar de specifieke omstandigheden van regio's en hun unieke potentie. Regio's stellen hiertoe een zogenaamde Slimme Specialisatie Strategie voor op, waarin zij aangeven waar hun concurrentievoordeel ten opzichte van andere regio's in de EU ligt. Het idee is dat ze met name investeren in die gebieden die uit zo'n analyse als kansrijk naar voren komen. Nederland ondersteunt dit instrument om tot meer gefocuste investeringen te komen. Hiernaast worden de groene en digitale transitie en innovatie als de belangrijkste doelstellingen van het cohesiebeleid gezien, wat Nederland ook ondersteunt. Oost-Europese landen geven daarbij aan dat innovatie pas mogelijk is nadat bepaalde infrastructurele en sociale randvoorwaarden op orde zijn.

Binnen deze kaders zal Nederland interveniëren tijdens de besprekingen in de formele RAZ Cohesie in Brussel.